

הכנסת
היועצת המשפטית לכנסת

(סימוכין : 2023-091777)
ירושלים, י"ג בכסלו התשפ"ד
26 בנובמבר 2023

לכבוד
עו"ד אסי מסינג
היועץ המשפטי של משרד האוצר

שלום רב,

הנדון: אי-קיום מנגנון ההתכנסות הקבוע בסעיף 1א3 לחוק-יסוד: משק המדינה

1. כידוע, במסגרת תיקון מס' 13 לחוק-יסוד: משק המדינה, שנחקק אך ביום 28.5.2023, נוסף לחוק היסוד סעיף 1א3, הקובע כי בשנה שבה הונח חוק התקציב קודם לחלוף שישה חודשים ממועד תחילת שנת התקציב, יש להקצות תקציב התאמות בשיעור שייקבע בחוק. כמו כן, כדי לקבוע את הצורך בשימוש בתקציב ההתאמות, על הממשלה להגיש לכנסת דוח לעניין הפרשי ההוצאות או הגירעון הצפויים בשנת התקציב, שיכלול תחזיות מעודכנות לגבי שנת התקציב, וזאת, במהלך התקופה שבין 15 באוקטובר ל-1 בנובמבר לפני תחילת שנת התקציב. עוד קובע הסעיף הוראות בדבר תכנית מאזנת ככל שעולה מהדוח קיומו של הפרש גירעון או הוצאות וכן סמכויות שונות לפיקוח על התכנית על ידי ועדת הכספים של הכנסת.
2. ביום 23.10.2023, בעקבות ההכרזה על מלחמה ועל מצב מיוחד ברחבי המדינה, הגישה הממשלה את הצעת חוק-יסוד: משק המדינה (הוראת שעה לעניין חוק התקציב לשנת 2024 – חרבות ברזל), ובה הוצעה דחיית מועדים באופן שמועד הגשת הדוח תהיה ביום 15.12.2023 (חלף הגשתו בתקופה שמיום 15.10.2023 ועד לא יאוחר מיום 1.11.2023), שמועד הגשת ההודעה על ביצוע התכנית המאזנת (אם הוגשה כזו) יהא עד יום 26.12.2023 (במקום 1.12.2023), וכן הוצע לבטל את סמכותה של ועדת הכספים לענין תכנית להפחתת ההוצאה הממשלתית
3. בדיון שקיימה ועדת הכספים ביום 30.10.2023, הצורך בדחיית המועדים הוסבר על ידך בכך "שהדיון בתחזית ההכנסות כמו שנעשה לפני סוכות הפך להיות לא רלוונטי, לא בתחזית ההכנסות ולא בתחזית ההוצאות, בהינתן האירוע המז'ורי שמדינת ישראל חוותה ועדיין חווה, שבדאי משליך גם על צד ההוצאה וגם על צד ההכנסה בשנת 2023 וגם בשנת 2024. לכן, סברו גורמי המקצוע שזה יהיה פשוט לא רציני להגיש דוח שהוא כבר לא רלוונטי. [...] יש לנו למעשה, שני אילוצים: האילוח הראשון, שנת התקציב 2024 תתחיל ב-1 בינואר 2024 וצריך להיערך אליה ב-best effort שיש לממשלה וכמובן, לכנסת, מבחינת תחזיות. סברנו שפרק הזמן שמוצג כאן לדחיית התהליך והתכנסותו בחלק האחרון של דצמבר, הוא מה שיאפשר למעשה, בנסיבות העניין, לעשות את המרב

האפשרי כדי להיערך, גם בצד ההכנסות וגם בצד ההוצאות, ולהביא את ההצעות המוצעות. יש להניח שהן תכלולנה גם תיקוני חקיקה". חברי הוועדה, ובראשם יושב ראש הוועדה, ח"כ משה גפני, ציינו מצדם כי בהיעדר הבהרות מטעם אגף תקציבים ומשרד האוצר לענין אופן התמודדות הממשלה עם החריגות המשמעותיות הצפויות, הם דוחים את המשך הדיון בהצעת החוק.

4. כתוצאה מכך, וכל עוד לא הוגש דוח הפרשי הוצאות וגירעון כאמור, משמעות הדבר היא כי הוראות חוק יסוד: משק המדינה אינן מתקיימות על ידי הממשלה. לצד זאת, ובשים לב לעובדה שבקשתך בדיון הוועדה היתה לקבל מספר שבועות לחשיבה של המשרד, ניתן להניח שבזמן שחלף התגבשה במשרדך עמדה כלשהי ביחס לשנת התקציב הבאה, וכן ייתכן שלנוכח הזמן שחלף באפשרותכם להביא דוח הפרשים ודיווחים נוספים בפני הוועדה כנדרש בחוק היסוד.

5. ומכל מקום, לנוכח סירוב חברי הוועדה לקדם הארכת מועדים בלבד, כדי להימנע מהמשך הפרת חוק היסוד על ידי הממשלה, ראוי שיועברו הדוחות הדרושים וכל מידע נוסף לענין תקציב 2023, ולרבות החלופות ואת דרכי הפעולה הצפויות לענין תקציב 2024 (תקציב ביניים או תקציב חדש, והכל בהתאם לשינויים שהמשרד רואה לעומת התקציב שאושר). כך יוכלו חברי הוועדה לקבל גם את התמונה הכללית בנושא שבנדון וגם לקבל החלטה בדבר קידום החקיקה באופן מושכל ועל בסיס נתונים.

בכבוד רב,

שגית אפיק

העתקים:

חבר הכנסת אמיר אוחנה, יושב ראש הכנסת
חבר הכנסת משה גפני, יושב ראש ועדת הכספים
עו"ד שלומית ארליך, היועצת המשפטית לוועדת הכספים